

जातिर्गजन्म ॥ २८ ॥ २९ ॥ ३० ॥ ३१ ॥ ३२ ॥ ३३ ॥ ३४ ॥ मांसः पूर्वजन्मनि भक्षितवानतएव तस्य मांसमहं भक्षयिष्यामीति व्यवहारान्मांसपदनिरुक्तिः ॥ ३५ ॥ ३६ ॥ ३७ ॥ ३८ ॥ ३९ ॥

जातिजन्मजरादुःखैर्नित्यं संसारसागरे ॥ जंतवः परिवर्तते मरणादुद्विजंति च ॥ २८ ॥ गर्भवासेषु पच्यंते क्षारा म्लकटुकैरसैः ॥ मूत्रस्वेदपुरीषाणां परुषैर्भृशदारुणैः ॥ २९ ॥ जाताश्चाप्यवशास्तत्र च्छिद्यमानाः पुनः पुनः ॥ याच्यमानाश्च दृश्यंते विवशामांसगृद्धिनः ॥ ३० ॥ कुंभीपाके च पच्यंते तांतां यानि मुपागताः ॥ आक्रम्यमार्यमाणाश्च भ्राम्यंते वै पुनः पुनः ॥ ३१ ॥ नालमनोस्ति प्रियतरः पृथिवीमनुसृत्य ह ॥ तस्मात्प्राणिषु सर्वेषु दयावानात्मवान् भवेत् ॥ ३२ ॥ सर्वमांसानि यो राजन्यावज्जीवं न भक्षयेत् ॥ स्वर्गसंविपुलं स्थानं प्राप्नुयान्नात्र संशयः ॥ ३३ ॥ यं भक्षयंति मांसानि भूतानां जीवितैषिणां ॥ भक्षयंते ते पिभूतैस्तैरिति मेनास्ति संशयः ॥ ३४ ॥ मांसं भक्षयते यस्माद्भक्षयिष्येत मप्यहं ॥ एतन्मांसस्य मांसत्वमनुबुद्ध्यस्व भारत ॥ ३५ ॥ घातको वध्यते नित्यं तथा वध्यति भक्षिता ॥ आक्रोष्टा क्रुध्यते राजंस्तथा द्विष्यत्वमाप्नुते ॥ ३६ ॥ येन येन शरीरेण यद्यत्कर्म करोति यः ॥ तेन तेन शरीरेण तत्फलमुपाप्नुते ॥ ३७ ॥ अहिंसा परमो धर्मस्तथा हिंसा परोदमः ॥ अहिंसा परमं दानमहिंसा परमं तपः ॥ ३८ ॥ अहिंसा परमो यज्ञस्तथा हिंसा परं फलं ॥ अहिंसा परमं मित्रमहिंसा परमं सुखं ॥ ३९ ॥ सर्वयज्ञेषु वादानं सर्वतीर्थेषु वाप्लुतं ॥ सर्वदानफलं वापि नैतत्तुल्यमहिंसया ॥ ४० ॥ अहिंसस्य तपोक्षयमहिंसो यजते सदा ॥ अहिंसः सर्वभूतानां यथामाता यथापिता ॥ ४१ ॥ एतत्फलमहिंसाया भूयश्च कुरु गुणव ॥ न हि शक्या गुणा वक्तुमपि वर्षशतैरपि ॥ ४२ ॥ इति श्री महाभारते अनुशासनपर्वणि अनुशास० दानधर्मे अहिंसाफलकथने षोडशाधिकशततमोऽध्यायः ॥ ११६ ॥ ॥ ४३ ॥ युधिष्ठिर उवाच ॥ अकामाश्च सकामाश्च ये हताः स्ममहामृधे ॥ कां गतिं प्रतिपन्नास्ते तन्मे ब्रूहि पितामह ॥ १ ॥ दुःखं प्राणपरित्यागः पुरुषाणां महामृधे ॥ जानासि त्वं महाप्राज्ञ प्राणत्यागं सुदुष्करं ॥ २ ॥ समृद्धौ वाऽसमृद्धौ वा शुभे वाय दिवा शुभे ॥ कारणं तत्र मे ब्रूहि सर्वज्ञो ह्यसि मे मतः ॥ ३ ॥ भीष्म उवाच ॥ समृद्धौ वाऽसमृद्धौ वा शुभे वाय दिवा शुभे ॥ संसारे स्मिन्समायाताः प्राणिनः पृथिवीपते ॥ ४ ॥ निरता ये न भवेन तत्र मे शृणु कारणं ॥ सम्यक्कायमनुप्रश्नस्त्वयोक्तस्तु युधिष्ठिर ॥ ५ ॥ अत्र ते वर्तयिष्यामि पुराकृतमिदं नृप ॥ द्वैपायनस्य संवादं कीटस्य च युधिष्ठिर ॥ ६ ॥ ब्रह्मभूतश्चरन् विब्रः कृष्णद्वैपायनः पुरा ॥ ददर्श कीटं धावंतं शीघ्रशकटवर्त्मनि ॥ ७ ॥

॥ ४० ॥ ४१ ॥ ४२ ॥ इति अनुशासनपर्वणि नैलकंठीये भारतभावदीपे षोडशाधिकशततमोऽध्यायः ॥ ११६ ॥ ॥ ४३ ॥ ॥ ४४ ॥ अकामा इति ॥ १ ॥ २ ॥ ३ ॥ ४ ॥ ५ ॥ ६ ॥ ७ ॥